

Lekmannarevisorerna granskar

UMEÅ KOMMUN
KOMPETENSSPRIDNING I UMEÅ AB

Grundläggande granskning 2023

1. Inledning och bakgrund

Kommunrevisionen granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionsred all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. De granskar på samma sätt, genom de lekmannarevisorer som utsetts i företag enligt kommunallagens 10 kap. 2–6 §§, även verksamheten i dessa juridiska personer.

Lekmannarevisorn ska, enligt aktiebolagslagens 10 kap. 3 § granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Enligt God revisionsred 2022 ska den grundläggande granskningen innehålla:

- Granskning av måluppfyllelse.
- Granskning av styrning och intern kontroll.

Granskningen har sin utgångspunkt i God revisionsred, samt risker som framkommit i lekmannarevisorernas risk- och väsentlighetsanalys 2023.

1.1 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge lekmannarevisorn underlag till sin granskningsrapport där denne ska uttala sig om bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har styrelsen säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de ägardirektiv, riktlinjer, mål och ev. tilläggsuppdrag som fullmäktige fastställt?
- Har styrelsen säkerställt en tillräcklig styrning, uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi och resultat?
- Har styrelsen en struktur för arbetet med sin interna kontroll som gör att det finns förutsättningar att bedriva den på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt?
- Är styrelsens beslutsunderlag och protokoll tydliga?

1.2 Avgränsningar

Granskningen avser Kompetensspridning i Umeå AB och är avgränsad till verksamhetsåret 2023. Granskningen färdigställs och avslutas därmed först efter att styrelse och nämnder behandlat sina årsbokslut/verksamhetsuppföljningar för 2023.

1.3 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens slutsatser och bedömningar. I denna granskning utgörs revisionskriterierna av kommunallagen, aktiebolagslagen (8 kap. 4 och 8 §§), god revisionsred 2022 samt:

1.3.1 Riktlinjer för aktiverande styrning (2021-03-09)

Fullmäktige antog år 2021 riktlinjer för aktiverande styrning.¹ Av riktlinjerna framgår hur fullmäktige ska styra de kommunägda bolagen genom grunduppdrag, inriktningsmål och tilläggsuppdrag.

Fullmäktige ska fastställa ett skriftligt grunduppdrag för samtliga helägda kommunala bolag. Grunduppdraget är specifikt för respektive bolag och förtydligar både bolagets kommunala ändamål och bolagets roll och ansvar. Grunduppdrag ska vara långsiktiga och gälla för minst en mandatperiod. Bolagens grunduppdrag framgår av bolagsordningen och konkretiseras i ägardirektiv.

Inriktningsmål fastställs av kommunfullmäktige och ska ge riktning och förändring inom ett avgränsat område som berör flera kommunala aktörer. Fullmäktiges inriktningsmål gäller för minst en mandatperiod och kan riktas till namngivna nämnder eller bolag om dessa särskilt ska prioritera arbetet med just detta inriktningsmål. Inriktningsmål som riktas till kommunala bolag ska infogas i bolagets ägardirektiv.

Utöver grunduppdrag och inriktningsmål kan fullmäktige tilldela enskilda bolag tilläggsuppdrag. Dessa kan om så krävs infogas i bolagets ägardirektiv.

1.3.2 Bolagsordning

Av bolagsordningen framgår föremålet för bolagets verksamhet, vilket är att i nära samverkan med kommunens förvaltning och bolag samt Umeåregionens näringsliv marknadsföra och försälja kommunal kompetens och kommunala innovationer. Bolaget skall, utan att själva utveckla produkter, ansvara för kontakterna med de kommunala verksamheterna för att finna, paketera och föra samman tjänster, produkter till försäljning.

Bolaget ska samordna, marknadsföra och försälja kompetens och produkter som utvecklas i och för den ordinarie kommunala verksamheten.

1.3.3 Generella ägardirektiv

Fullmäktige antog i mars 2021 generella ägardirektiv för styrning av de kommunala bolagen. De generella direktiven innehåller krav och riktlinjer för samtliga hel- eller majoritetsägda bolag i bolagskoncernen och avser bland annat:

- Efterlevnad av lagar och styrning från fullmäktige
- Innehåll och form för bolagsstyrelsens arbetsordning
- Innehåll och form för VD-instruktion
- Uppföljning och rapportering
- Samverkan

Av de generella ägardirektiven framgår även att Bolaget ska stödja uppfyllandet av Umeå kommuns vision och övergripande mål. Umeå kommuns vision och övergripande mål för perioden 2022 – 2025 är följande:

- Mål 1: Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.

---

¹ Kommunfullmäktige 2021-03.29

- Mål 2: Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden.
- Mål 3: Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv
- Mål 4: Umeå ska vara klimatneutralt till 2040.
- Mål 5: För att klara kompetensförsörjningen, förbättra arbetsmiljö och ge bättre medborgarnytta ska de möjligheter som den digitala transformationen innebär vara förstahandsalternativet för Umeå kommuns verksamhetsutveckling.

Bolagets verksamhet ska vidare bedrivas i enlighet med följande tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige:

- Uppdrag 8: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med kommunens nämnder och bolag undersöka risken för att skattemedel, som bekostar verksamheter inom välfärdssektorn, även med annan utförare än kommunen, används på ett felaktigt sätt och/eller i kriminellt syfte, till exempel för att finansiera organiserad brottslighet, samt att ta fram förslag på åtgärder för att förebygga och förhindra detta.

1.4 Genomförande

Granskningen har genomförts genom löpande insamling av fakta och iakttagelser (tex via styrelsens protokoll och tillhörande underlag såsom mål- och budgetdokument, ekonomi- och verksamhetsrapporter, delårsrapporter, bokslut). Dialoger har genomförts med VD två gånger under året. Avstämningar har genomförts med bolagets auktoriserade revisor.

2. Resultat av granskningen

2.1 Styrning och uppföljning av verksamhet

Nedan redogörs för iakttagelser och bedömningar avseende verksamhetsstyrning och uppföljning under 2023.

Kontrollpunkt	Iakttagelse	Kommentar/hänvisning till protokoll
Fastställt en affärsplan som baseras på bolagsordning och ägardirektiv	✗	Styrelsen har inte fastställt någon verksamhetsplan eller motsvarande för 2023. Verksamheten är projektstyrd och arbetet drivs utifrån de ramar som är fastställda för respektive projekt.
Följt upp verksamhet och måluppfyllelse i en årsrapport	—	Rapportering har skett till kommunstyrelsen i samband med T2 och T3, där information ges avseende väsentliga händelser och projekt. Då bolaget inte har några fastställda mål sker följaktligen ingen uppföljning av måluppfyllelse
Uppnår grunduppdrag enligt ägardirektivet	—	Bolaget har, utöver den information som lämnas i delårs- och årsrapport till kommunstyrelsen, inte följt upp grunduppdraget på ett strukturerat sätt. Utifrån det arbete som bedrivs och de projekt som pågår har vi dock inte funnit något som visar på att grunduppdraget inte uppnås.
Vidtagit åtgärder vid indikationer på avvikelse från grunduppdrag, inriktningsmål och ev. tilläggsuppdrag	✓	Inga väsentliga avvikelser har noterats.

✓ = ingen eller oväsentlig avvikelse, — = viss avvikelse, ✗ = väsentlig avvikelse, ET = Ej tillämplig

2.1.1 Övriga iakttagelser

Styrelsen har inte fastställt någon verksamhetsplan eller mål för bolaget. Verksamheten är dock projektstyrd och är av begränsad karaktär. Styrelsen får löpande information om verksamheten och pågående projekt.

2.1.2 Bedömning

Vi bedömer att styrelsen i allt väsentlig säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de ägardirektiv, riktlinjer, mål och ev. tilläggsuppdrag som fullmäktige fastställt. Bolaget har inte upprättat en affärsplan/verksamhetsplan. Med beaktande av bolagets omfattning samt dess begränsade verksamhet bedöms styrningen trots detta ha säkerställts.

2.2 Styrning och uppföljning av ekonomi

Nedan redogörs för iakttagelser och bedömningar avseende ekonomistyrning och uppföljning under 2023.

Kontrollpunkt	Iakttagelse	Kommentar/hänvisning till protokoll
Upprättat en budget för innevarande år inom tilldelad ram	✓	Styrelsen beslutade om budget för år 2023 den 2022-12-06.
Följt upp ekonomin i delårsrapport	✓	Ekonomin har följts upp under året genom tertialårsrapporter.
Följt upp ekonomin i en årsrapport	✓	Uppföljning per helår har dels skett genom fastställande av årsredovisning, dels i rapport till kommunstyrelsen för perioden januari-december 2023.
Når måloppfyllelse avseende ekonomi (inkl. budget)	✓	Bolaget redovisar ett resultat på -331 tkr, vilket förklaras av att bolaget tog personalkostnader för kvartal 1, för de medarbetare som övergick till Umeå kommun.
Vidtagit åtgärder vid indikationer på bristande måloppfyllelse avseende ekonomi	✓	Vi har inte noterat att styrelsen inte vidtagit åtgärder där så har varit befogat för att uppnå måloppfyllelse.

✓ = ingen eller oväsentlig avvikelse, — = viss avvikelse, ✗ = väsentlig avvikelse, ET = Ej tillämplig

2.2.1 Övriga iakttagelser

2.2.2 Bedömning

Vår bedömning är att styrelsen säkerställt en tillräcklig styrning, uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi och resultat.

2.3 Intern kontroll

Nedan redogörs för iakttagelser och bedömningar avseende intern kontroll under 2023.

Kontrollpunkt	Iakttagelse	Kommentar/hänvisning till protokoll
Genomfört en riskanalys	✗	Styrelsen har inte fastställt internkontrollplan avseende 2023
Beslutat om kontrollmoment utifrån identifierade risker	✗	Se ovan
Följt upp resultatet av genomförda kontrollmoment	✗	Se ovan
Vidtagit åtgärder vid identifierade brister	✗	Se ovan

✓ = ingen eller oväsentlig avvikelse, — = viss avvikelse, ✗ = väsentlig avvikelse, ET = Ej tillämplig

2.3.1 Övriga iakttagelser

Av rapport till kommunstyrelsen för perioden januari-december 2023 uppger bolaget verksamhetens främsta intäkt kommer från Aktivitetskort på Nätet. Detta är en tjänst som börjar konkurransutsättas, och det finns därmed en risk för minskat kundunderlag.

2.3.2 Bedömning

Vi bedömer att styrelsen i allt väsentligt har säkerställt en struktur för arbetet med sin interna kontroll som gör att det finns förutsättningar att bedriva den på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt. Verksamheten följs löpande av VD och styrelse (i samband med sammanträden). Med beaktande av bolagets omfattning samt dess begränsade verksamhet och omfattning bedöms styrelsen, trots att riktlinjer inte efterlevts, ha säkerställt en tillräcklig struktur för intern kontroll.

2.4 Beslutsunderlag och protokoll

Nedan redogörs för de förtroendevalda revisorernas iakttagelser och bedömningar avseende bolagets beslutsunderlag och protokoll under 2023.

Kontrollpunkt	Iakttagelse	Kommentar/hänvisning till protokoll
Styrelsens beslutsunderlag och protokoll är tydliga	✓	Samtliga protokoll för Kompetensspridning i Umeå AB, inklusive eventuella beslutsunderlag, har översiktligt kontrollerats och bedöms vara tydliga.

✓ = ingen eller oväsentlig avvikelse, — = viss avvikelse, ✗ = väsentlig avvikelse, ET = Ej tillämplig

2.4.1 Övriga iakttagelser

2.4.2 Bedömning

Vi bedömer att protokoll och beslutsunderlag är tydliga.

3. Sammanfattade bedömning

I vår översiktliga granskning av Kompetensspridning i Umeå AB har vi identifierat vissa väsentliga avvikelser. Vi bedömer därför att styrelse och VD i allt väsentligt har säkerställt en tillräcklig styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi. Vidare bedömer vi att styrelse och VD i allt väsentligt har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Vi grundar vår bedömning på följande:

Revisionsfråga	Bedömning	Motivering
Har styrelsen säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de ägardirektiv, riktlinjer, mål och ev. tilläggsuppdrag som fullmäktige fastställt?	Ja	<p>Vi bedömer att styrelsen i allt väsentligt har säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de ägardirektiv, riktlinjer, mål och ev. tilläggsuppdrag som fullmäktige fastställt.</p> <p>Med beaktande av bolagets begränsade verksamhet och omfattning bedöms styrelsen ha säkerställt en tillräcklig struktur för intern kontroll, trots att arbetet inte bedrivs i enlighet med beslutade riktlinjer.</p>
Har styrelsen säkerställt en tillräcklig styrning, uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi och resultat?	Ja	<p>Vi bedömer att styrelsen säkerställt en tillräcklig styrning, uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi och resultat.</p> <p>Bolaget redovisar ett underskott för 2023, vilket förklaras av personalkostnader (kvartal 1) för medarbetare som flyttats över till Umeå kommun.</p>
Har styrelsen en struktur för arbetet med sin interna kontroll som gör att det finns förutsättningar att bedriva den på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt?	Ja	<p>Vi bedömer att styrelsen i allt väsentligt har säkerställt en struktur för arbetet med sin interna kontroll som gör att det finns förutsättningar att bedriva den på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt.</p> <p>Verksamheten följs löpande av VD och styrelse (i samband med sammanträden). Med beaktande av bolagets begränsade verksamhet och omfattning bedöms styrelsen ha säkerställt en tillräcklig struktur för intern kontroll, trots att arbetet inte bedrivs i enlighet med beslutade riktlinjer.</p>
Är styrelsens beslutsunderlag och protokoll tydliga och ändamålsenliga?	Ja	<p>Vi bedömer att styrelsens beslutsunderlag och protokoll tydliga och ändamålsenliga.</p>

-